

COM(2004) 667
04/03/04

BISTÅNDSPROGRAM FÖR IRAK 2004

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Inledning.....	2
Kapitel 1 EU:s mål för samarbetet	3
Kapitel 2 Den politiska, ekonomiska och sociala situationen i Irak	4
2.1 Den politiska och sociala situationen.....	5
2.2 Den ekonomiska situationen	6
2.3 Återuppbyggnadsprocessen: de största utmaningarna och riskerna.....	9
Kapitel 3 Iraks politiska agenda för 2004	10
3.1 Avtal om den politiska processen	10
3.2 Iraks budget för 2004	11
3.3 Ekonomisk politik	12
Kapitel 4 Gemenskapsstöd till Irak	14
4.1 Samarbete med gemenskapen fram till oktober 2003	14
4.2 Gemenskapens stöd till återuppbyggnad under 2003.....	14
4.3 Tidigare erfarenheter	15
Kapitel 5 Gemenskapens åtgärdsstrategi och prioriteringar för 2004.....	16
5.1 Principer	16
5.2 Övergripande frågor	18
5.3. Att länka samman humanitärt stöd och stöd till återuppbyggnaden	19
5.4. Konsekvens och komplementaritet med andra givare	19
5.5 Samordnings- och övervakningsmekanismer	20
5.6 Slutsatser	21
Kapitel 6: Biståndsprogrammet för Irak 2004.....	21
6.1 Att återställa och stärka tillhandahållandet av grundläggande samhällstjänster.....	21
6.2 Utkomstmöjligheter och fattigdomsminskning.....	23
6.3 Stärkande av styret, det civila samhället och de mänskliga rättigheterna.....	24
6.4 Villkor, risker, antaganden.....	26
6.5 Budgeten för 2004.....	26
Bilaga 1: Översikt över allt bistånd från EG (humanitärt bistånd och återuppbyggnadsstöd) till Irak 2003 per insatsområde och budgetpost.....	27
Bilaga 2: Översikt över de utfästelser som gjordes vid givarkonferensen i Madrid ¹³	28

INLEDNING

Vid givarkonferensen för Irak i Madrid (23–24 oktober 2003) inleddes de internationella ansträngningarna för att bistå Irak i dess politiska, ekonomiska och sociala omvandling och landets återanpassning och återuppbyggnad. Vid konferensen gjordes utfästelser om mer än 32 miljarder dollar för återuppbyggnad fram till slutet av 2007 och man välkomnade inrättandet av en internationell fond för återuppbyggnaden av Irak som förvaltas av FN:s utvecklingsgrupp och Världsbanken.

Vid konferensen gjorde Europeiska unionen och de anslutande länderna utfästelser om mer än 1,25 miljarder euro för Iraks återuppbyggnad, främst i form av gåvobistånd. I dessa utfästelser ingick 200 miljoner euro från gemenskapsbudgeten för de sista månaderna 2003 och för 2004.

Detta biståndsprogram har utformats för att fungera som bas för genomförandet av det stöd på 160 miljoner euro som anslagits i Europeiska gemenskapens budget 2004. I programmet tas hänsyn till målsättningarna för EU-samarbetet, den irakiska administrationens politiska, ekonomiska och sociala agenda för 2004, erfarenheter från ECHO:s (kontoret för humanitärt bistånd) insatser i Irak och gemenskapens erfarenheter från andra situationer efter en konflikt och fastställs prioriteringarna för gemenskapens bistånd 2004.

Beslutet att utarbeta ett biståndsprogram i stället för ett fullständigt landstrategidokument återspeglar den unika situation som för närvarande råder i Irak, och dess samband med gemenskapens politik. Särskilt följande kan nämnas:

- Avsaknaden av diplomatiska eller andra direkta förbindelser mellan Europeiska gemenskapen, dess medlemsstater och Irak – med undantag av tillhandahållande av humanitär hjälp – på grund av det sanktionssystem som tillämpats under de senaste 13 åren innebär att kommissionen förfogar över ringa intern sakkunskap.
- Fullt partnerskap mellan EU och en irakisk nationell regering, vilket också skulle omfatta ett formellt godkännande av ett nationellt vägledande program, kan upprättas först när makten har överlämnats till en irakisk övergångsregering i juni 2004¹.
- För en flerårig biståndsstrategi krävs det beslut om EU:s budgetanslag för Irak efter 2004 och om en strategi på medellång sikt för EU:s förbindelser med Irak som omfattar EU:s politik på andra områden som har betydelse för utvecklingen (t.ex. handel, säkerhet, energi).

Säkerhetsaspekten i Irak är också av betydelse. Utöver de risker som vanligen förknippas med en situation efter en konflikt utgör den instabila säkerhetssituationen och attackerna på internationella och icke-statliga organisationer betydande hinder för leveransen av återuppbyggnadsbistånd.

Europeiska rådet uppmanade vid sitt möte i Bryssel den 16–17 oktober den höge representanten och kommissionen att utarbeta en strategi på medellång sikt för EU:s förbindelser med Irak och att lägga fram en lägesrapport om frågan senast i mars 2004. Biståndsprogrammet bör därför betraktas mot bakgrund av unionens åtagande att utarbeta en strategi på medellång sikt för sina förbindelser med Irak. Ett fullständigt

---

¹ Planerna kan komma att ändras mot bakgrund av resultaten av FN:s undersökning av möjligheterna till direkta val till övergångsparlamentet.

landsstrategidokument för Irak kan först utarbetas när det föreligger erfarenheter från genomförandet av biståndsprogrammet tillsammans med en utvecklingsstrategi som antagits av irakierna själva, beslut inom EU om framtida budgetanslag för Irak och om de olika elementen i förbindelserna mellan EU och Irak på medellång sikt.

KAPITEL 1 EU:S MÅL FÖR SAMARBETET

I slutsatserna både från rådets möte (allmänna frågor och yttre förbindelser) och från möten i Europeiska rådet fastställs de viktigaste inslagen i Europeiska unionens målsättningar för stödet till återuppbyggnaden i Irak. Biståndsprogrammet strävar efter att återspegla dessa prioriteringar.

Vid Europeiska rådets möte i Thessaloniki den 19–20 juni 2003 och vid Europeiska rådets möten i Bryssel den 16–17 oktober och den 12 december 2003 bekräftades EU:s engagemang för att utveckla ett välmående och stabilt Irak med ett representativt styre och ett blomstrande civilt samhälle, med vilket unionen kan utveckla förbindelser som är till gagn för båda parter. Vid dessa möten uttrycktes också EU:s fasta beslutsamhet att spela en viktig roll i den politiska och ekonomiska återuppbyggnaden av Irak inom ramen för tillämpliga resolutioner från FN:s säkerhetsråd. Europeiska rådet uppmanade kommissionen och den höge representanten att lämna in förslag till ett EU-bidrag.

Europeiska rådet uttryckte förhoppningar om ett betydelsefullt bidrag från FN till den process som skall leda till att en representativ irakisk regering bildas snarast möjligt. Rådet uppmanade kommissionen och medlemsstaterna att stödja FN:s särskilda sändebud i hans arbete med att fullgöra sitt uppdrag.

I sina slutsatser av den 19 maj, den 16 juni, den 21 juli och den 29 september 2003 upprepade rådet (allmänna frågor och yttre förbindelser) EU:s engagemang för

- att Iraks självständighet återupprättas och att en fullt representativ irakisk regering inrättas genom demokratiska val. Rådet (allmänna frågor och yttre förbindelser) lade särskild vikt vid att främja en nationell dialog i Irak i syfte att övervinna de politiska motsättningarna inom landet och skapa enighet inför arbetet med att bygga upp ett nytt Irak, och betonade vikten av att det styrande rådet samråder på så bred basis som möjligt vid utarbetandet av grundlagen, så att folket deltar i processen i största möjliga utsträckning,
- ett nära samarbete mellan EU och FN, särskilt mellan FN:s generalsekreterare särskilde representant och kommissionen, liksom samordning med andra givare och behöriga institutioner på fältet i syfte att säkerställa att de EU-medel som avsatts för återuppbyggnadsprocessen får största möjliga effekt².

Kommissionens meddelande ”Madridkonferensen om återuppbyggnad av Irak” som antogs den 1 oktober 2003 innehåller förslag till en gemensam strategi för EU i fråga om återuppbyggnaden i Irak inför Madridkonferensen. Dessa förslag och en preliminär utfästelse på 200 miljoner euro för 2003–2004 från gemenskapsbudgeten välkomnades av rådet (allmänna frågor och yttre förbindelser) i dess slutsatser av den 13 oktober 2003 och av Europeiska rådet vid dess möte i Bryssel den 16–17 oktober 2003. Följande faktorer ansågs vara avgörande för att återuppbyggnaden skulle bli framgångsrik:

---

² Det tragiska mordet på Sergio Vieira de Mello den 19 augusti 2003 gjorde att denna målsättning inte kunde fullföljas.

- Tillräckligt säkra förhållanden.
- En stark och vital roll för FN.
- En realistisk tidsplan för överlämnande av det politiska ansvaret till det irakiska folket.
- Inrättandet av en öppen, multilateral givarfond för att kanalisera stöd från världssamfundet.

Rådet (allmänna frågor och yttre förbindelser) välkomnade vid sitt möte den 17 november 2003 den påskyndade processen för överlämnande av den verkställande makten till det irakiska styrande rådet och dess ministerier och noterade med tillfredsställelse det styrande rådets tillkännagivande den 15 november 2003 av en tidtabell för överlämnandet av suveräniteten till en irakisk övergångsregering och för en konstitutionell process som leder till att en demokratiskt vald och internationellt erkänd irakisk regering inrättas. Rådet uttryckte förhoppningar om att det positiva resultatet vid givarkonferensen i Madrid snabbt skulle omsättas i konkreta resultat på fältet med direkta och omedelbara konsekvenser för det irakiska folket.

Vid sitt möte i Bryssel den 12 december 2003 uppmanade Europeiska rådet ännu en gång samtliga berörda parter att på ett metodiskt och fredligt sätt föra den politiska processen framåt. Det betonade vikten av att säkerställa största möjliga deltagande från folkets sida i den politiska och konstitutionella processen. Europeiska rådet gav sitt erkännande och uttryckte sitt stöd för det arbete som Iraks styrande råd och dess ministrar lägger ner för att åta sig mera direkt ansvar och verkställande makt, i synnerhet i fråga om säkerhet.

Europeiska rådet har vid flera möten upprepat EU:s uppmaning till Iraks grannar att stödja stabiliteten i Irak och i regionen och att EU är berett att bidra genom fördjupad dialog och fördjupat samarbete med den arabiska och islamiska världen på alla områden. Det har konstaterat att ett välmående, stabilt och suveränt Irak med bevarad territoriell integritet kommer att vara av grundläggande betydelse för stabiliteten både i och utanför regionen.

KAPITEL 2 DEN POLITISKA, EKONOMISKA OCH SOCIALA SITUATIONEN I IRAK

Irak står inför den överväldigande uppgiften att under de kommande åren reformera de konstitutionella, politiska, ekonomiska och sociala systemen och förbättra levnadsstandarden för befolkningen. I FN:s och Världsbankens gemensamma behovsanalys (nedan kallad ”behovsanalysen”) framhålls särskilt följande omfattande utmaningar:

- Att öka den personliga säkerheten och därigenom ge befolkningen möjlighet att delta i återuppbyggnadsprocessen och i den politiska processen.
- Att stärka de institutioner som skall stödja ett suveränt, öppet och gott styre. I behovsanalysen framhålls särskilt behovet av att internt bygga upp lokal irakisk kapacitet inom ministerierna inför de arbetsuppgifter som väntar under övergångsperioden.
- Att skydda utsatta befolkningsgrupper när programmet ”olja mot mat” fasas ut.
- Att återställa nödvändig infrastruktur och grundläggande sociala tjänster som ödelagts och försämrats under år av vanstyre och konflikter.
- Att stödja ekonomisk och social omställning som leder till både tillväxt och socialt skydd.

2.1 Den politiska och sociala situationen

Iraks historia har varit full av konflikter och politisk turbulens ända sedan staten inrättades 1921. Efter tre krig, 12 års sanktioner och 36 år under Bathregimen, som kännetecknades av brutalitet och värdeförsämring, befinner sig Irak nu i en situation då man måste ta itu med både effekterna av ett krig och en strukturell kris i de politiska och sociala institutionerna. Tabell 1 visar i vilken omfattning den förutvarande regimens politik skadat både det irakiska samhället, det politiska livet och ekonomin i Irak.

I behovsanalysen framhålls också skillnaderna mellan olika regioner och olika etniska grupperingar i Irak när det gäller försämringen av ekonomin och sociala indikatorer. Politiseringen av budgetanslag och de kurdiska regionernas relativa självständighet har lett till påfallande skillnader dels mellan de norra, centrala och södra regionerna, dels mellan tätorter och landsbygdsområden.

Även om Irak är ett övervägande muslimskt land finns det både religiös och etnisk mångfald. Mer än 95 % av befolkningen är muslimer men är i sin tur uppdelade på shiamuslimer (ungefär 62 % av befolkningen) och sunnimuslimer (ungefär 35 %). Sunnimuslimerna finns både i de arabiska, kurdiska och turkmeniska folkgrupperna. Den kristna befolkningen som endast utgör cirka 3 % består av kaldéer, assyrier och övriga. Trots att shiamuslimerna är i majoritet i landet har sunnimuslimerna – i synnerhet Saddam Husseins allierade från Tikrit – dominerat landet i generationer, ibland med stöd från de kristna. Shiamuslimerna har därför sedan länge känt sig utanför.

Den sociala och politiska stabiliteten i Irak har försvagats dels på grund av arvet efter Saddam Husseins regim med förtryck av särskilda befolkningsgrupper, makt kopplad till stamnätverk och en ojämn geografisk fördelning av resurser, men också på grund av den politik som förts efter Saddam Hussein, som varit inriktad på att slå sönder strukturerna i Bathpartiet som dominerats av sunnimuslimerna. Kvinnorna i Irak som såg sina rättigheter enligt irakisk lagstiftning urholkas steg för steg genom politiska beslut under 1990-talet befinner sig nu i en särskilt oklar situation.

Genom det avtal som undertecknades den 15 november 2003 mellan koalitionens provisoriska myndighet (Coalition Provisional Authority) och det styrande rådet kopplas överföringen av makten till en irakisk regering bort från den konstitutionella processen (se tabell 2). Den korta tidsfristen för överlämnandet av ansvaret till en irakisk övergångsregering kommer sannolikt att begränsa deltagandet i den politiska övergångsprocessen under det första halvåret 2004. Det kommer därför att vara viktigt med ett tillräckligt brett deltagande vid utarbetandet av den nya konstitutionen så att den återspeglar de olika intressena i det irakiska samhället. Nyckelfrågorna i den konstitutionella processen kommer att omfatta religionens betydelse, vilken typ av federalism man skulle kunna enas om och kvinnornas och minoriteternas ställning. För att den nya konstitutionen skall kunna få ett brett stöd, måste nya politiska grupperingar, allianser och organisationer i det civila samhället bildas och få fäste för att kunna återspegla och framföra de olika intressen som står på spel.

På medellång sikt skulle ett flerpartisystem och demokratisk pluralism kunna ta tillvara samtliga sektors intressen i det irakiska samhället och minska risken för inre konflikter. I slutet av 2003 fanns det emellertid tecken på splittring, både inom det styrande rådet och mera allmänt i det irakiska samhället, angående den process som skall leda till inrättandet av en övergångsregering och upplösningen av det styrande rådet. Denna splittring visar att intressena går i olika riktning, exempelvis mellan de som återkommer från exil och inhemska ledare och mellan de shiamuslimska ledarnas politiska intressen, som representerar en majoritet av befolkningen i Irak, och andra religiösa och etniska gruppers ledare. Den

avgörande frågan för 2004 är därför huruvida det blir möjligt att finna en balans mellan olika intressegrupper för att den politiska och konstitutionella processen skall kunna gå framåt.

2.2 Den ekonomiska situationen

På det ekonomiska området står Irak inför en trefaldig omvandling – från en krigsbaserad ekonomi till de strukturer och institutioner som hör samman med en fredlig utveckling, från planekonomi till en fungerande marknadsekonomi och från en ekonomi som dominerats av olja, där andra områden av den ekonomiska verksamheten kommit i skymundan, till större balans mellan olika inkomstkällor. De tre viktigaste utmaningarna på det ekonomiska området 2004 håller på att utkristalliseras, nämligen att hantera de sociala konsekvenserna av den provisoriska myndighetens tidsplan för reformer, att ta itu med oljeberoendet och de därmed förbundna riskerna så att utgiftsmålen i budgeten uppnås samt att omstrukturera Iraks skuldförbindelser till utlandet.

Under 2004 kommer de reformåtgärder som påbörjades 2003 att gå hand i hand med utfasningen av olja-mot-mat-programmet som hittills har utgjort Iraks viktigaste sociala skyddsnät. Instabiliteten och osäkerheten efter kriget och den påföljande ockupationen, den komplexa politiska och konstitutionella omvandlingen, den liberala ekonomiska inställningen, de aktuella subventionerna till bränsle, elektricitet, vatten och livsmedel, budgetintäkternas beroende av de internationella priserna på olja samt den osäkerhet som råder om huruvida Irak snabbt kan öka sin oljeproduktionskapacitet ger antydningar om att Irak kan drabbas av en eller flera ekonomiska bakslag. Dessutom utgör säkerhetsförhållanden och politiska faktorer i förening med tempot för den planerade ekonomiska omställningen en stor risk för den sociala stabiliteten. Dessa risker måste mildras genom att det inrättas mekanismer med tillräckliga resurser för att bygga upp ett effektivt socialt skyddsnät.

Erfarenheterna från genomförandet av den provisoriska myndighetens övergångsbudget för 2003 (juli–december 2003) visar den risk som Iraks oljeberoende innebär, särskilt effekterna av växlingar i oljepriserna på världsmarknaden. Kombinationen av exempelvis en mycket liberal syn på handel och investeringar, liberalisering av ekonomin, inbegripet låga skattenivåer, och löne- och anställningspolitiken inom den offentliga sektorn kan skapa ytterligare utmaningar. Denna kombination av olika synsätt kan innebära risker för budgetens hållbarhet och den irakiska ekonomins konkurrenskraft både i regionen och globalt, och måste hanteras med varsamhet.

I nuläget kompletterar budgeten för år 2004 och behovsanalysen varandra. Budgeten fokuserar på att finansiera fasta utgifter, medan externt stöd för investeringar i återuppbyggnaden och kostnader för underhåll av dessa investeringar söks på grundval av behovsanalysen. Den instabila situationen är emellertid sådan att en eventuell oförutsedd händelseutveckling kan äventyra denna uppdelning.

Undersökningar om Iraks utlandsskuld som genomförts av IMF och Parisklubben tar upp tre problemställningar – skuldbördans omfattning (de länder som är fordringsägare har rapporterat 120 miljarder dollar plus resterande 80 miljarder dollar för återuppbyggnad efter kriget – nio gånger Iraks förväntade BNP för 2004), dess komplicerade sammansättning och den relativt obetydliga del som täcks av traditionella skuldlättnadsmekanismer. Parisklubbens suveräna kreditgivarländer rapporteras ha fordringar på 40 miljarder dollar, medan regeringar som inte är medlemmar i Parisklubben har fordringar på 60 miljarder dollar i ränta och kapital. Av 12 miljarder dollar i skulder till kommersiella långivare är 3 miljarder skulder till Londonklubben. Man förväntar sig i dagsläget att en väsentlig skuldnedsättning kan uppnås

under loppet av 2004. En förutsättning för en nedsättning är emellertid förmodligen de villkor som formulerades vid toppmötet i Evian, och som innebär mycket stränga villkor på årsbasis.

Till följd av detta kommer det internationella samfundet sannolikt att insistera på att Irak inför ett omfattande anpassningsprogram och politiska reformer under några år framåt. För detta krävs den kommande regeringens stöd. Skuldnedsättningen kommer därigenom att innebära en unikt hög nivå av internationellt deltagande i och internationell övervakning av Iraks ekonomiska politik.

Tabell 1: Index för mänsklig utveckling (Human Development Indicators – HDI)³

Procent av den irakiska befolkningen som är beroende av matransoner 2003 (uppskattning)	60		
Procent av den irakiska befolkningen vars energiintag ligger under den rekommenderade nivån.	<u>1990</u> 7	<u>2001</u> 27	
Inskrivna i primär utbildning Inskrivna i sekundär utbildning	<u>1980</u> 100 47	<u>2000</u> 93 38	
Andel flickor i förhållande till pojkar i primär och sekundär utbildning	<u>1985</u> 72	<u>2000</u> 76	
Uppskattad andel läs- och skrivkunniga flickor i förhållande till läs- och skrivkunniga pojkar (% i åldrarna 15–24), 2003 (uppskattning)	50		
Spädbarnsdödlighet (per 1 000 levande födda barn) Dödlighet bland barn under 5 år (per 1 000 levande födda barn)	<u>1979</u> 80 120	<u>1989</u> 40 60	<u>2001</u> 107 133
Mödradödlighet 2003 (uppskattning)	300 per 100 000 levande födda barn		
Procent födslar som inte sker på sjukvårdsinrättning 2003 (uppskattning)	65		
Procent kvinnor som föder utan hjälp av sjukvårdsutbildad personal	<u>Tätorter</u> 30	<u>Landsbygd</u> 40	
Procent av den irakiska befolkningen som har tillgång till rent dricksvatten	Före 1991 <u>I tätorter</u> <u>På landsbygden</u> 95 75	2000 <u>I tätorter</u> <u>På landsbygden</u> 92 46	

2.3 Återuppbyggnadsprocessen: de största utmaningarna och riskerna

Enligt FN och Världsbanken bör behovsanalysen ses som ett första bidrag till att identifiera prioriteringar och behov för återuppbyggnadsprocessen i Irak, som sedan måste vidareutvecklas när det blir möjligt att samråda med berörda parter och när ytterligare information föreligger. De har konstaterat följande hinder för genomförandet av behovsanalysen:

- Avsaknaden av politisk enighet och konstitutionell ram för Irak efter konflikterna.
- Bristen på tillgänglig statistik och officiella uppgifter från Bathregimens tid, och rapporterade bristfälligheter i de uppgifter som sparats.
- Den korta tidsfristen för att dra slutsatser när det gäller behovsanalysen och begränsningarna när det gäller den geografiska täckningen på grund av hot mot säkerheten.
- Omöjligheten för berörda parter att samråda med den irakiska befolkningen för att höra deras åsikter och få slutsatserna i behovsanalysen bekräftade.

Bland de risker som under 2004 kan påverka utsikterna till ett snabbt genomförande av de medel för investeringar som utfästes av givarna och den allmänna framgången med återuppbyggnadsprocessen som helhet återfinns följande:

- **Säkerhetsförhållandena:** För att kunna inleda återuppbyggnadsverksamhet, locka till sig privata investeringskällor och stimulera tillväxten i den privata sektorn krävs lag och ordning i landet och säkra förhållanden. Problemen med säkerhetsförhållandena varierar mellan de olika provinserna i Irak, men både politiskt och kriminellt våld förekommer. Internationella organ är utsatta för direkta hot mot deras personliga säkerhet i sitt arbete med att tillhandahålla biståndet.
- **Den politiska processen:** Ockupationen av Irak under det första halvåret 2004 och osäkerheten kring det fullständiga överlämnandet av ansvaret till övergångsregeringen den 1 juli 2004 gör det svårare för världssamfundet att planera stödet till återuppbyggnad på grundval av kända utvecklingsprioriteringar på medellång sikt.
- **De sociala konsekvenserna av reformer:** Arbetslösheten har redan visat sig vara en orsak till sociala spänningar inom Irak. Ekonomiska reformer i olämplig följd, bristfälligt socialt skyddsnät och otillräckliga insatser för att minska fattigdomen och skydda människornas möjligheter till försörjning kan öka den sociala instabiliteten.
- **Oljeberoende:** Inhemsk produktion och världsmarknadspriser på olja på en lägre nivå än väntat eller kraftigt höjda priser på viktiga importvaror (t.ex. spannmål) skulle undergräva de antaganden som Iraks budget för 2004 bygger på och eventuellt även utgifterna för återkommande kostnader, såsom löner, som utgör grunden för återuppbyggnadsprocessen och den sociala stabiliteten.
- **Svag administrativ och institutionell kapacitet samt korrupktion:** Förstärkningen av Iraks administration, rättsväsende och lagstiftning måste skärpas om Irak skall kunna förvalta och tillhandahålla biståndet på ett korrekt sätt. På längre sikt måste dessa åtgärder

---

³ Källa: Uppskattningar. FN/Världsbankens gemensamma behovsanalys, Världsbankens interimstrategi för Irak.

också kopplas till andra åtgärder för att säkerställa att öppenhet och rättsstatliga principer tillämpas inom statens institutioner, så att medlen för återuppbyggnad fördelas på ett effektivt sätt och kan upprätthållas.

- **Skuld:** Utöver de 32 miljarder dollar som utfästes vid Madridkonferensen i syfte att stödja Iraks återuppbyggnadsbehov krävs en väsentlig minskning av Iraks utlandsskuld till hållbara nivåer. Så länge skuldfrågan inte är löst kommer Irak inte att ha tillgång till den internationella kapitalmarknaden för att finansiera återuppbyggnaden.

KAPITEL 3 IRAKS POLITISKA AGENDA FÖR 2004

Sedan maj 2003 har den provisoriska myndigheten och det irakiska styrande rådet utarbetat ett ambitiöst program för den politiska övergångsprocessen, ändring av konstitutionen och liberalisering av ekonomin som skall löpa parallellt under 2004 och framöver.

3.1 Avtal om den politiska processen

Den 15 november 2003 slöt det irakiska styrande rådet och den provisoriska myndigheten ett avtal om den politiska övergångsprocessen, i vilket det ingår en tidsplan och ett program för utarbetande av en ny konstitution och för anordnande av val. Enligt avtalet skall det fulla ansvaret för att styra landet övergå till en irakisk provisorisk lagstiftande församling senast den 1 juli 2004. Denna skall inrättas senast den 31 maj 2004 och väljas genom ett förfarande med nomineringsråd i de 18 irakiska provinserna, under den provisoriska myndighetens överinseende. Den förväntas därefter utse regering och ministrar och ta över ansvaret för att styra Irak och övervaka den konstitutionella processen. Planerna kan komma att ändras mot bakgrund av resultaten av FN:s undersökning av möjligheterna till direkta val till den provisoriska lagstiftande församlingen.

Tabell 2: Avtal om den politiska processen

Tidsfrist	Åtgärd
28 februari 2004	Avtal om "grundlagen" mellan koalitionen provisoriska myndighet och det styrande rådet, där det bland annat fastställs befogenheter och strukturer för en ny övergångsregering.
Slutet av mars 2004	Undertecknande av ett säkerhetsavtal mellan koalitionen provisoriska myndighet och det styrande rådet om bland annat koalitionsstyrkornas ställning i Irak.
31 maj 2004	Inrättande av den provisoriska lagstiftande församlingen.
30 juni 2004	Den provisoriska lagstiftande församlingen väljer regering och utser ministrar.
1 juli 2004	<i>Övergångsregeringen tar över det fulla ansvaret för att styra Irak. Den provisoriska myndigheten och det styrande rådet upplöses.</i>
15 mars 2005	Val till en grundlagskonferens (den nya konstitutionen ratificeras genom folkomröstning).
31 december 2005	Val till ny regering hålls i enlighet med den ratificerade konstitutionen.

Den konstitutionella processen kommer att följa en annan väg men i nära anknytning till och omfattande val av ledamöter till en grundlagskonferens senast den 15 mars 2005 och en folkomröstning för att ratificera konstitutionen senare under året. Målet är att hålla val till en ny regering i enlighet med den nya konstitutionen senast den 31 december 2005.

3.2 Iraks budget för 2004

I 2004 års budget prioriteras den irakiska regeringens återkommande kostnader och de kapitalinvesteringar som bedöms som mest angelägna. Mot bakgrund av detta förutses i behovsanalysen ett finansieringsbehov på 19,8 miljarder dollar under 2004, motsvarande det investeringsbehov som konstaterades inom de fjorton sektorer som ingick i behovsanalysen⁴ plus behoven enligt den provisoriska myndighetens bedömning⁵.

Budgeten som utarbetades av den provisoriska myndigheten och den irakiska förvaltningen lades fram den 13 oktober 2003 och omfattar samtliga 18 provinser. Man räknar med intäkter på omkring 13 miljarder dollar och utgifter för att täcka driftskostnader och "väsentliga" investeringar på 13,5 miljarder dollar, och underskottet finansieras genom icke använda medel från olja-mot-mat-programmet. Inkomsterna baseras på oljeintäkter som, med ett oljepris på 21 dollar per fat under 2004–2006, uppgår till 12 miljarder dollar. Andra intäkter än från olja, bland annat skatteintäkter, intäkter från statsägda företag, användaravgifter, ränteintäkter från utvecklingsfonden för Irak och övriga källor för skatteintäkter och inkomster uppgår till 0,8 miljarder dollar. Ytterligare inkomstkällor inbegriper överföringar från kontot olja-mot-mat-programmet till utvecklingsfonden för Irak och, även om de inte räknats med i 2004 års budget, överföring av frysta irakiska tillgångar från utlandet.

I budgeten för år 2004 fastställs en skattemässig ram för en balanserad budget för återkommande kostnader under 2005 och 2006, som bygger på antagandet att intäkterna ökar – huvudsakligen genom att oljeproduktionen förväntas öka och genom en blygsam ökning av skattetrycket. Detta skulle kunna möjliggöra ytterligare investeringar, finansierade med inhemska medel, på omkring 5,3 miljarder dollar under 2005 och 2006, vilket dock ligger under de 37,718 miljarder dollar som beräknas krävas för perioden 2005–2007.

Tabell 3: Makroekonomiska indikatorer⁶

	2002	2003	2004 (beräknat)
Befolkning (miljoner)	25,5	26,3	27,1
Nominell BNP-tillväxt (%)	-4	-31	33
BNP (miljarder US-dollar)	18---24	13--17	17--22
BNP per invånare (US-dollar)	720-960	480-630	620-810

⁴ I FN:s/Världsbankens gemensamma behovsanalys bedömdes behoven inom följande sektorer och övergripande teman mellan juli och augusti 2003: utbildning, hälsa, skapande av arbetstillfällen, vatten och sanitet, transporter och telekommunikationer, elektricitet, bostäder och markförvaltning, stadsförvaltning, jordbruk, vattenresurser och tryggad livsmedelsförsörjning, finansiering, statsägda företag, investeringar, minröjning, statliga institutioner, mänskliga rättigheter, jämställdhet mellan könen, miljö.

⁵ Behoven enligt den provisoriska myndighetens bedömning omfattade säkerhetsfrågor och polis, olja, kultur, miljö, mänskliga rättigheter, utrikes förbindelser, religion, vetenskap och teknik, ungdomar och idrott.

⁶ Källa: FN:s/Världsbankens gemensamma behovsanalys, oktober 2003, Världsbankens interimstrategi, januari 2004.

3.3 Ekonomisk politik

Den ekonomiska strategi för Irak som finansminister al-Keylani lade fram den 21 september 2003 vid Internationella valutafondens och Världsbankens årliga möte var inriktad på att främja en fri marknad och en central regering i mindre skala. Det var en makroekonomisk strategi, baserad på följande fem grundläggande principer i syfte att etablera en öppen marknadsekonomi för att förbättra levnadsstandarden:

- Ekonomisk öppenhet (begränsad roll för den offentliga sektorn).
- Utveckling av den privata sektorn (med inriktning på utveckling av små och medelstora företag och öppna regler för utländska direktinvesteringar).
- Internationell integrering (återknyta till den internationella politiska och ekonomiska gemenskapen och knyta nya öppna kontakter när det gäller handel och finansiering).
- Insyn i de offentliga institutionerna (offentlig granskning och redovisningskyldighet för irakiska institutioner).
- Ett skyddsnät för de fattiga (som underlättar konsekvenserna av omvandlingen genom marknadsbaserade system).

De ekonomiska åtgärder som den provisoriska myndigheten vidtagit sedan maj 2003 återspeglar dessa principer och har omfattat offentliggörande av den nationella budgeten, inrättande av en helt oberoende centralbank, lansering av en ny, enhetlig och fullt ut konvertibel irakisk dinar och ett slut på den förutvarande regimens godtyckliga förhållningssätt till penningmängden och de offentliga finanserna. När det gäller handelspolitik har avgifter och tullar avskaffats och ersatts med en återuppbyggnadsavgift på 5 % på de flesta importvaror, med undantag av humanitärt bistånd, som gäller från och med den 1 mars 2004 och två år framåt. Regler för distribution av olja antogs den 3 oktober 2003 i syfte att bekämpa stöld och smuggling av irakiska oljetillgångar och skall gälla i nio månader. En ny irakisk handelsbank har skapats för att skaffa viktig kapitalimport. Regler för utländska direktinvesteringar tillåter 100 % direkt utländskt ägande, fullständig nationell behandlig, inga krav på lokalt innehåll samt fullständig och omedelbar repatriering av utländska företags vinster med undantag av strategiska nyckelsektorer. Marginalskattesatserna på inkomstskatt har fastställts till maximalt 15 % från och med den 1 januari 2004, och bolagsskattesatsen schablonmässigt till 15 % i syfte att främja bättre skattedisciplin och motarbeta kapitalflykt. Man har också enats om nya regler för den finansiella sektorn och för banker med kapitaliseringskrav för lokala banker på 5 miljoner dollar inom 18 månader samt om internationella normer. Dessa ger tillträde till Iraks finansiella sektor och ger internationella banker nationell behandling. I synnerhet ger banklagstiftningen möjlighet för sex utländska banker att köpa 100 % av lokala banker inom fem år och för ett obegränsat antal utländska banker att köpa upp till 50 % av lokala banker. Inom den offentliga sektorn har anställningsförhållanden och löneskalor likriktats och lönen höjts.

Dessa reformer kommer att slå igenom under 2004. Utöver detta måste en rad brådskande politiska val göras, särskilt när det gäller upprättandet av ett socialt skyddsnät och mekanismer för att ta över systemet med matkorgar som 60 % av den irakiska befolkningen tidigare fick via FN:s olja-mot-matprogram (ett ansvar som överlämnades till den provisoriska myndigheten enligt FN:s säkerhetsråds resolution 1483 den 21 november 2003), och reformen av pensionerna inom den offentliga sektorn (som utmärktes av schablonmässiga panikutbetalningar under 2003). Den tillträdande övergångsregeringen kan eventuellt komma

att besluta sig för att överväga åtgärder för en omstrukturerings, och eventuellt en privatisering, av Iraks statsägda företag.

KAPITEL 4 GEMENSKAPSTÖD TILL IRAK

4.1 Samarbete med gemenskapen fram till oktober 2003

Europeiska unionens åtagande gentemot Irak är inte något nytt. Sedan 1992 har gemenskapen via ECHO, näst efter FN:s olja-mot-mat-program, varit den viktigaste källan till humanitärt bistånd till Irak och tillhandahållit bistånd för 157 miljoner euro. Ytterligare 100 miljoner euro avsattes för humanitärt bistånd i Irak under 2003.

Omedelbart efter kriget inriktades det humanitära biståndet på att stödja humanitära leveranser såsom vatten, sanitet och hälsovård, utdelning av livsmedel och läkemedel till den irakiska befolkningen och att hjälpa till med samordningen mellan de olika humanitära organisationerna på plats. Den 22 april 2003 anslogs 10 miljoner euro för de akuta medicinska behoven efter de skador som orsakats av bombningar och de utbredda plundringarna av sjukhus och andra sjukvårdsinrättningar.

Från juni till november 2003 inriktades biståndet från ECHO på finansiering av minröjning för att underlätta för de humanitära organisationerna att ge hjälp, möta de grundläggande behoven hos utsatta målgrupper i befolkningen och att förhindra att de mest elementära sociala tjänsterna i Irak försämrades ytterligare, framför allt inom sektorerna hälso- och sjukvård/nutrition, vatten och sanitet och livsmedel.

I december 2003 anslog ECHO återstoden av de 100 miljonerna euro för att fortsätta denna verksamhet, men utökade sina program med en särskild säkerhetsaspekt för att bidra till en högre säkerhetsnivå för sina biståndspartner, inbegripet FN-organ, och för att främja samordningen. De utvalda projekt som kommer att genomföras under 2004 stödjer insatser inom följande sektorer: hälsa (8 miljoner euro), vatten och sanitet (3 miljoner euro), humanitär minröjning (2 miljoner euro), stöd till de mest utsatta, däribland internflyktingar (3 miljoner euro), utbildning, främst upprustning av skolor (9 miljoner euro).

4.2 Gemenskapens stöd till återuppbyggnad under 2003

Efter givarkonferensen om Irak i Madrid den 23–24 oktober 2003 gjorde kommissionen utfästelser om ytterligare 42 miljoner euro under 2003 för återuppbyggnad. Detta bidrag, som byggde vidare på ECHO:s insatser på det humanitära området, gjorde att gemenskapens stöd breddades till att omfatta förstärkning av Iraks institutioner och insatser för att bygga upp Iraks administrativa kapacitet.

Ett första bidrag på 29 miljoner euro lämnades i november 2003 i syfte att stödja FN:s insatser för att återställa grundläggande sociala tjänster, såsom vatten och sanitet, utbildning och hälso- och sjukvård, och för att genomföra program som skapar möjligheter till försörjning och inkomster för det irakiska folket. Bidraget på 29 miljoner euro kanaliserades via den tematiska förvaltningsfonden för förebyggande av kriser och återuppbyggnad inom ramen för FN:s utvecklingsprogram (United Nations Development Programme – UNDP) och utbetalas genom UNDP och andra FN-organ, främst FN:s barnfond och Världshälsoorganisationen. Bland de särskilda målsättningarna för detta stöd ingår att öka mängden tillgängligt dricksvatten för befolkningen i tätorter och på landbygden, förbättra reningen av avloppsvatten och hanteringen av fast avfall öka vaccineringen bland de mest utsatta befolkningsgrupperna, minska risken för undernäring, minska riskerna i samband med mödra-

och barnhälsovård, öka möjligheterna för barn att gå i skolan, upprusta befintliga skolor eller bygga nya, förbättra irakiska utbildningsministeriets möjligheter till planering och övervakning. EU-medel anslogs också till projekt för att skapa sysselsättning och bygga upp de lokala myndigheternas kapacitet, tillhandahålla mikrokrediter och yrkesutbildning för de mest missgynnade och för att skapa små arbetsintensiva företag.

Ett andra bidrag från gemenskapen till Iraks återuppbyggnad som utfästes i december 2003 syftar till att stödja FN:s roll och att hjälpa irakierna med att administrera återuppbyggnadsprocessen. Ett bidrag på 3 miljoner euro från det europeiska initiativet för demokrati och mänskliga rättigheter avsåg att stödja FN:s arbete på fyra områden, nämligen att återställa och inrätta nationella och lokala institutioner för representativt styre och öppen och effektiv lokal civil förvaltning, utveckla fria och oberoende medier, hjälpa till med att utveckla ett rättvist och effektivt rättsligt system som främjar skyddet av de mänskliga rättigheterna och med att utveckla intresseorganisationer och organisationer inom det civila samhället för att öka det irakiska folkets möjlighet till inflytande över politik på både nationell och lokal nivå och att delta i återuppbyggnadsarbetet.

Ytterligare ett bidrag på 2 miljoner euro från budgetposten för minröjning anslogs till FN för att finansiera verksamhet där det bl.a. ingår en undersökning om landminornas effekt.

Slutligen anslogs 8 miljoner euro från mekanismen för akuta ingripanden för att bidra till inrättandet av den internationella fonden för Iraks återuppbyggnad. Det anslogs 5 miljoner euro till verksamhet som förvaltas av FN, särskilt för att stödja FN:s generalsekreterares särskilde representant och vidare 3 miljoner euro till Världsbanken för att starta ett program för tekniskt bistånd för att hjälpa de irakiska myndigheterna att administrera biståndet och därigenom öka förmågan att tillgodogöra sig biståndet.

4.3 Tidigare erfarenheter

Det har bara gått en kort tid sedan de första gemenskapsbidragen beviljades till Iraks återuppbyggnad. Man har emellertid mycket stor erfarenhet på det humanitära området genom ECHO:s långsiktiga engagemang och gemenskapens insatser i andra situationer efter konflikter. Erfarenheterna har visat att bland annat följande är av största vikt:

- Att känna igen de särskilda risker som hotar hållbarheten på medellång sikt när man genomför biståndsprogram i situationer där politiska faktorer har stort inflytande. Gemenskapsstrategier som har varit framgångsrika i dessa sammanhang har varit inriktade på utbildning och utveckling av mänskliga resurser. Man har emellertid också konstaterat att det är nödvändigt att ge större utrymme åt konfliktförebyggande och fredskapande åtgärder, jämställdhet mellan könen och en hållbar miljö.
- Att ta tillräcklig hänsyn till regeringens engagemang och förmågan att tillgodogöra sig biståndet.
- Att identifiera en strategisk inriktning för gemenskapsstöd till återuppbyggnad, så att stödet snabbt kommer igång och får större effekt. Erfarenheten visar att det är bättre att sätta upp tydliga mål redan från början än att sträva efter tillfälliga mål i avvaktan på situationens utveckling.
- Att utnyttja gemenskapens möjligheter att finansiera projekt med lokala partner på plats och fullt ut utnyttja lokala nätverk och inhemskt kunnande.

- Att säkerställa tillräckligt stöd för lokalt egenansvar i samband med återuppbyggnadsprogram, och stödja gemenskapens utvecklingsstrategier och utvecklingsmekanismer genom vilka medel kan beviljas till små projekt. Trots att administrationen av denna typ av projekt är resurskrävande har erfarenheten visat att de kan spela en viktig roll vid sidan av bidrag till återuppbyggnad av institutioner och till den fysiska återuppbyggnaden, att de har stor effekt och är väl synliga. När det gäller stöd till det civila samhället kan riktat stöd vara en hjälp för att bredda det politiska deltagandet och bidra till stabilitet på medellång sikt.
- Att minska motsättningarna mellan administrativa och strategiska tillvägagångssätt och följa upp effekterna i stället för att lägga så stor vikt vid ekonomiska åtaganden, ett beteende som skapat svagheter i tidigare återuppbyggnadsstöd från gemenskapen. Förbättrad förvaltning, mera systematisk bedömning, större tonvikt vid uppföljning av effekterna, mera flexibla förfaranden och en närmare dialog med partner är medel för att råda bot på dessa svagheter.
- Att betona den centrala betydelsen av samordning mellan olika genomförande organ, exempelvis FN-organ, kommersiella entreprenörer och icke-statliga organisationer, som deltar i återuppbyggnadsprocessen för att lyckas väl på alla plan.
- Att erkänna att en kraftfull samordning mellan givare också underlättar ett snabbt genomförande av både humanitärt stöd och stöd till återuppbyggnad. Gemenskapen bör sträva efter en bred och väl samordnad insats från EU för att undvika överlappning inom vissa sektorer och regioner.

KAPITEL 5 GEMENSKAPENS ÅTGÄRDSSTRATEGI OCH PRIORITERINGAR FÖR 2004

5.1 Principer

I kapitlen 2–4 analyseras med hjälp av ramen för landsstrategidokument⁷ utvecklingstendenserna i Irak och de möjligheter och svårigheter som landet kommer att stå inför under 2004. Det biståndsprogram som fastställs i kapitel 6 återger därför kommissionens bedömning av hur gemenskapen bäst kan bidra till katastrof-, återanpassnings- och utvecklingsbistånd i Irak under 2004.

Syftet med biståndsprogrammet är att genom att fokusera på de ”omedelbara behov” som identifierats i behovsanalysen, däribland åtgärder som lägger grunden till Iraks utveckling på medellång sikt, återspegla situationen efter en konflikt och bygga upp en hög grad av flexibilitet för att kunna parera de osäkra förhållanden som omger återuppbyggnadsprocessen i Irak 2004. Den centrala målsättningen för gemenskapens bistånd 2004 är att säkerställa att stödet till återuppbyggnaden verkar för en smidig övergång från den humanitära fasen till en hållbar utveckling på medellång sikt. Biståndsprogrammet stämmer därmed överens med principerna i kommissionens meddelande om att knyta samman katastrof-, återanpassnings- och utvecklingsbistånd⁸ och arbetsdokumentet på samma tema med titeln ”The case of countries in conflict or emerging from a crisis”⁹. De insatser som planeras för 2004 bygger

⁷ Se kommissionens arbetsdokument – Gemenskapssamarbetsram för dokument om enskilda länder SEK (2000) 1049.

⁸ KOM(2001) 153 av den 23 april 2001.

⁹ Kommissionens arbetsdokument ”The Case of Countries in Conflict or Emerging from a Crisis”, april 2000. Med biståndsprogrammet vill man särskilt visa att de antaganden som ligger till grund för

också på erfarenheter från tidigare humanitära insatser i Irak och i andra situationer efter en konflikt.

I denna första fas av återuppbyggnaden bör gemenskapsbiståndet bidra till att lägga grunden för en framgångsrik återuppbyggnadsprocess som verkar på medellång sikt och som leds av irakier. Detta kan ske på följande sätt:

- a) Genom att stödja och ledsaga deltagande på bred basis i den politiska och konstitutionella processen.
- b) Genom att öka centrala och lokala myndigheters och icke-statliga aktörers förmåga att leda och administrera återuppbyggnadsprocessen och att säkerställa en smidig övergång genom överlämnande av makten den 1 juli 2004.
- c) Genom att säkerställa att utmaningar som rör politisk och social stabilitet och hållbar utveckling tas med i återuppbyggnadsprocessen redan från början (i synnerhet mänskliga rättigheter, jämställdhet mellan könen och åtgärder för miljöskydd).
- d) Genom att se till att återuppbyggnaden kommer alla sektorer i det irakiska samhället till nytta, särskilt de fattiga och de mest missgynnade.
- e) Genom att bevara flexibiliteten i fördelningen av gemenskapens tillgängliga ekonomiska medel för att snabbt kunna anpassa till ändrade irakiska prioriteringar och annan utveckling som kan inverka på återuppbyggnadsprocessen.

Omfattningen av Iraks behov i förhållande till gemenskapens resurser gör att följande gäller för att uppnå maximal effektivitet och verkan:

- Gemenskapens resurser måste inriktas på ett begränsat antal prioriteringar.
- Dessa prioriteringar måste stödjas av och komplettera Iraks egna planer.
- Resurserna bör slås samman med andra givares resurser, man måste eftersträva komplementaritet och undvika ineffektiva överlappningar på verksamhetsområden där andra givare planerar insatser.
- Gemenskapens egen sakkunskap måste utnyttjas fullt ut inom vissa sektorer där det finns tidigare erfarenheter av bilateralt bistånd.

Mot bakgrund av analysen i kapitlen 2–4, särskilt den politiska övergång som är planerad att äga rum under det första halvåret 2004, måste det i gemenskapens tillfälliga åtgärdsstrategi också ingå beredskap för de risker som beskrivs i kapitel 2.3. Det kan främst ske enligt följande:

---

begreppsramen för det vanliga landsstrategidokumentet – att partnerlandet innehar de flesta av en fungerande modern stats attribut, däribland en någorlunda effektiv offentlig förvaltning, en fungerande makroekonomisk kapacitet och förmåga att förvalta offentliga intäkter och utgifter i ett öppet budgetbaserat system, en rimlig grad av politisk stabilitet och ett fungerande civilt samhälle – inte nödvändigtvis gäller fullt ut för Irak.

- Genom att sträva efter balans mellan effekten, synligheten och lyhördheten för gemenskapens återuppbyggnadsbistånd och säkerheten för både EU-personal och personal vid de internationella organisationer som genomför biståndet.
- Genom att i finansieringsplanerna räkna med de ytterligare transaktionskostnader som skapas av de instabila säkerhetsförhållandena.
- Genom att bygga in flexibilitet i den planerade verksamheten så att det finns beredskap för anpassningar till eventuella ändringar när det gäller återuppbyggnadsplaner och prioriteringar efter det att ansvaret lämnats över till den nya irakiska övergångsregeringen den 1 juli 2004.

I syfte att ge uttryck för EU:s stöd till en multilateral ram för återuppbyggnaden och för att bidra till ett mera effektivt stöd, nära samordning mellan givarna och en minskad belastning på den irakiska förvaltningen angav kommissionen i sitt meddelande av den 1 oktober 2003 att merparten av gemenskapens medel skulle kanaliseras genom en fond med flera bidragsgivare. Detta beslut visar också på en realistisk bedömning av kommissionens egen kapacitet att snabbt genomföra återuppbyggnadsbiståndet under 2004.

Vid givarkonferensen i Madrid kom man överens om att inrätta en internationell fond för återuppbyggnaden av Irak. Fonden består av två förvaltningsfonder – den ena förvaltas av FN, den andra av Världsbanken – som kan kanalisera och slå samman medel från givarna. De två förvaltningsfonderna har gemensamma strukturer när det gäller samordningen med den irakiska förvaltningen och givare. I enlighet med sin utfästelse den 1 oktober 2003 kommer kommissionen att låta större delen av gemenskapsmedlen för 2004 kanaliseras genom den internationella fonden för Iraks återuppbyggnad. Genomförandet av biståndsprogrammet kommer därför fortsättningsvis att ske via FN:s och Världsbankens förvaltningsfonder så snart de börjar sin verksamhet.

5.2 Övergripande frågor

Många av de problem som Irak står inför berör alla sektorer och verksamheter. Bland de frågor som kommer att ha störst betydelse för en framgångsrik politisk process och social stabilitet under 2004 och kommande år återfinns sysselsättning, de lokala samhällenas deltagande i återhämtning och återuppbyggnad, utvecklingen av ett civilt samhälle på bred basis, skydd av de mänskliga rättigheterna och rättsstatliga principer, åtgärder för att hantera tidigare begångna brott och för att lösa lokala konflikter samt kvinnornas roll och ställning.

När det gäller att fastställa ramen för hållbarhet på medellång sikt kommer följande åtgärder att få allt större betydelse för att återuppbyggnadsprocessen skall lyckas: åtgärder för att främja geografisk och etnisk balans när det gäller resursfördelning, skydd av utsatta befolkningsgrupper, särskilt hushåll som leds av kvinnor och barn, skydd av miljön och avhjälpning av tidigare miljöförstörelse, skydd av Iraks rika kulturarv från ytterligare plundring och förstörelse, hantering av frågor i anknytning till migration och folkomflyttningar, organiserad brottslighet, korrruption och olaglig handel. Dessutom måste Irak säkerställa att politiken och verksamheten under återuppbyggnadsprocessen bidrar till att det utvecklas givande ekonomiska och sociala förbindelser med de närmaste grannarna och med övriga länder i regionen.

Gemenskapen kommer att sträva efter att i denna multilaterala ram ta itu med de omedelbara behoven på dessa områden och bidra till att lägga grunden till en hållbar utveckling på medellång sikt genom att

- uppmana FN och Världsbanken att se till att sysselsättningskapande och inkomstgenererande verksamhet, hållbar utveckling och jämställdhet mellan könen ges tillräckligt utrymme i återuppbyggnadsprogrammen,
- förorda utvecklingsinitiativ på lokal samhällsnivå och berörda parter deltagande,
- ge sitt stöd till riktade program på områden som främjande av mänskliga rättigheter och rättstatliga principer, utveckling av ett civilt samhälle, inbegripet massmedia, samt konfliktlösning.

Om dessa frågor inte tas upp på ett tillfredsställande sätt genom den internationella fonden för Iraks återuppbyggnad kan kommissionen komma att överväga att använda sig av vissa bilaterala instrument. I dessa ingår det europeiska initiativet för demokrati och mänskliga rättigheter, budgetposter för medfinansiering av icke-statliga organisationer samt budgetposten för tryggad livsmedelförsörjning och livsmedelsbistånd.

5.3. Att länka samman humanitärt stöd och stöd till återuppbyggnaden

Att på ett effektivt sätt länka samman gemenskapens humanitära stöd och dess stöd till återuppbyggnaden är avgörande för att säkerställa en samlad insats för att avhjälpa Iraks behov under 2004. Behovet att fortsätta insatserna för att skydda de mest utsatta grupperna av Iraks befolkning har högsta prioritet.

Allteftersom återhämtningen och återuppbyggnaden går framåt kommer hållbarheten att vara beroende av att det finns en koppling mellan det humanitära stödet och stödet till återuppbyggnaden och att det finns garantier för en smidig och väl planerad övergångsprocess. Stödet från ECHO under 2003 var inriktat på hälso- och sjukvård, vatten och sanitet och utbildning men också på finansiering av minröjning och samordning mellan humanitära aktörer. Biståndsprogrammet strävar efter att säkerställa att gemenskapens stöd till återuppbyggnad bygger vidare på detta arbete genom att finansiera fortsatta insatser inom dessa sektorer och ytterligare driva på att stödet koncentreras till de mest utsattas behov.

ECHO har redan anslagit 24 miljoner euro till Irak under 2004, vilket kommer att motsvara det humanitära behovet inom ovannämnda sektorer.

5.4. Konsekvens och komplementaritet med andra givare

Givarna måste säkerställa att biståndet för återuppbyggnad är väl samordnat så att biståndet skall få största möjliga effekt. Gemenskapens strategi har därför baserats på att hitta en väg till mervärde via samordning med andra givare.

De flesta bilaterala givare har ännu inte avslutat arbetet med att utarbeta sina respektive strategier för Irak under 2004 och kommande år. Vissa tendenser håller emellertid reda på att utkristalliseras, särskilt den största externa givarens – Förenta staterna – fokusering på insatser som rör säkerhet och materiell återuppbyggnad, främst infrastruktur. Av de 18,6 miljarder dollar som anslagits genom USA:s tilläggsbudget för Irak kommer 5,1 miljarder dollar att användas till polisväsendet och polisutbildning, gränskontroll, brandförsvaret och civilt försvar, utbildning i allmän säkerhet och ett kommunikationsnät, upprättandet av en nationell försvarsstyrka och rättsväsendet. Återstoden av medlen kommer att gå till infrastrukturprogram i Irak, däribland 5,7 miljarder dollar till elnätet, 2,1 miljarder dollar till oljeinfrastruktur, 3,7 miljarder dollar till dricksvatten, avloppsledningar och andra offentliga arbeten i dessa sammanhang, och 3,7 miljarder dollar för vattenresurser, transport,

telekommunikationer, bostäder och bostadsbyggande, hälso- och sjukvård och utveckling av den privata sektorn.

Kommissionen kommer att vidta åtgärder för att garantera samordning med EU:s medlemsstater när de utarbetar sina biståndsstrategier.

5.5 Samordnings- och övervakningsmekanismer

Genom sitt medlemskap i den samordningsgrupp som inrättats av FN och den särskilda grupp för Irak som inrättades för att förbereda givarkonferensen i Madrid, spelar kommissionen en framträdande roll i samordningen av biståndet rent strategiskt. Detta arbete kommer att fortsätta under 2004 och kompletteras med mekanismer som inrättats inom ramen för den internationella fonden för Iraks återuppbyggnad, nämligen en givarkommitté, en samordningskommitté för fonden och ett sekretariat.

Kommissionen kommer att delta i den givarkommitté som kommer att inrättas som en del av den internationella fonden för Iraks återuppbyggnad. Givarkommittén kommer att mötas på halvårsbasis för att diskutera övergripande prioriteringar och tillhandahålla strategisk ledning för insatser som leds av FN:s och Världsbankens fonder. Dessutom kommer en samordningskommitté för fonden, under Världsbankens och FN:s ledning och under Internationella valutafondens överinseende, att mötas varje månad och utgöra den egentliga kontakten med den irakiska förvaltningen för att säkerställa att verksamhet och program inom ramen för fonden överensstämmer med irakiska prioriteringar, den nationella budgeten och att de samordnas med de återuppbyggnadsinsatser som genomförs av bilaterala givare. Dessutom kommer det att inrättas ett sekretariat, vars personal kommer att bestå av representanter för FN:s utvecklingsgrupp och Världsbanken, som skall se till att samordningskommittén och givarkommittén får tillgång till information, administrativt stöd och ett sekretariat.

I givarkommitténs uppgifter ingår också att se till att samtliga givare får rapporter om de insatser som genomförs av fonderna. Mer noggrant beskrivna villkor för rapporteringen när det gäller de fonder som inrättats av FN och Världsbanken står i deras respektive villkor och bestämmelser. Den huvudsakliga rapporteringsmekanismen för både FN:s och Världsbankens fonder kommer att utgöras av en konsoliderad rapport om fondnivån med redogörelser för bidrag, utbetalningar och hur genomförandet fortlöper som tillhandahålls samtliga givare halvårsvis. Både FN och Världsbanken planerar ytterligare arrangemang för att ge enskilda givare ytterligare rapporter om utvecklingen.

Den provisoriska myndigheten och det styrande rådet kom i november 2003 överens om formerna för samordning mellan den irakiska förvaltningen och mellan förvaltningen och givarna. I centrum för samordningen står ministeriet för planering och utvecklingssamordning och den bygger på en trepelarstruktur med en irakisk styrelse för strategisk översyn (Iraqi Strategic Review Board) med ministern som ordförande, som ansvarar för prioriteringsbesluten när det gäller återuppbyggnadsprojekt, för översyn och godkännande och för samordningen med givare och fackministerier, ett sekretariat som tillhandahålls av ministeriet för planering och utvecklingssamordning som går igenom projektförslag innan de lämnas in till den irakiska styrelsen för strategisk översyn, samt en samordningsmekanism för externa givare i form av rådet för internationell samordning där ministern för planering och utvecklingssamordning är ordförande.

Kommissionen har inte ännu fattat beslut om gemenskapens närvaro i Bagdad, men hoppas kunna underlätta och öka EU-samordningen och möjliggöra en daglig samordning med FN och Världsbanken under 2004 genom att utstationera personal till delegationen i Amman

under det första halvåret. Den övergripande samordningen av biståndet underlättas sannolikt genom att de flesta av de största bilaterala givarna till Irak är med i fonden för Iraks återuppbyggnad.

5.6 Slutsatser

I enlighet med de principer som presenterats ovan, som framför allt visar på behovet av sträva efter överensstämmelse med den irakiska budgeten för 2004 och att komplettera övriga större biståndsgivares insatser, har kommissionen identifierat tre områden som gemenskapens resurser kan inriktas på för att stödja återuppbyggnaden av Irak. Inom ramen för det övergripande målet att främja stabilitet, återhämtning och hållbart välstånd är syftet med återuppbyggnadsprogrammet för 2004, som presenteras närmare i kapitel 6, att

- återställa och stärka grundläggande samhällstjänster,
- förbättra möjligheterna till försörjning och minska fattigdomen,
- stärka styrelseformerna, det civila samhället och de mänskliga rättigheterna.

Det kan bli nödvändigt att under 2004 överväga ytterligare humanitär hjälp och, eventuellt, tillgripa ytterligare instrument som är tillgängliga inom ramen för EU:s budget, t.ex. stöd till befolkningsgrupper som har tvingats lämna sin hembygd, minröjning, tryggad livsmedelsförsörjning och livsmedelsbistånd eller ytterligare tematiska eller övergripande budgetposter.

KAPITEL 6: BISTÅNDSPROGRAMMET FÖR IRAK 2004

Detta biståndsprogram återspeglar kommissionens avsikt att använda det multilaterala ramverk som den internationella återuppbyggnadsfonden utgör som den främsta kanalen för överföring av resurser till den irakiska befolkningen under 2004. Det bör därför ses mot bakgrund av FN:s och Världsbankens respektive arbetsprogram för 2004. I synnerhet när det gäller programbeskrivningar, förväntade resultat, indikatorer, villkor och risker bör man ha i åtanke att de kommer att tolkas och genomföras av dessa två organisationer i överensstämmelse med de villkor som omger förvaltningsfonderna.

6.1 Att återställa och stärka tillhandahållandet av grundläggande samhällstjänster

a) Bakgrund och motivering

Indikatorerna på social och mänsklig utveckling i Irak visar att de framsteg som gjorts sedan 1970-talet har avstannat och att det i många fall har skett en försämring. I FN:s och Världsbankens behovsanalys fastställdes ett antal negativa trender när det gäller hälso- och sjukvårds-, utbildnings- samt vatten- och sanitetstjänster i Irak. De viktigaste av dessa är nedgången i utgifterna per studerande för tillhandahållande av utbildning och för att höja utbildningens kvalitet; ökad mödra- och spädbarnsdödlighet, ökad undernäring och ett nytt uppblående av överförbara och icke-överförbara sjukdomar; otillräckliga resurser för hälsovård och ojämlik fördelning av dem; sämre täckning hos vattenförsörjningstjänster i städerna och på landsbygden, hos avloppsledningsnäten och hos systemen för behandling av avloppsvatten samt en utbredd försämring inom sektorn för fast avfall.

Över 40 % av de medel från ECHO som anslagits för att tillgodose de humanitära behoven under 2003 kanaliseras genom FN:s organ. Dessutom bidrog EG med drygt 19 miljoner euro till UNICEF:s och WHO:s verksamhet med avseende på de prioriteringar som i FN:s och Världsbankens behovsanalys fastställts för utbildnings-, hälso- och sjukvårds- samt vatten- och sanitetsområdena. Ytterligare insatser inom en eller flera av dessa sektorer under 2004 skulle bidra till att säkra en faktisk övergång från humanitärt katastrofbistånd till återuppbyggnad och till att lägga grunden för en effektiv politisk utveckling på medellång sikt.

b) Särskilda mål

- Att återställa utbildningsinfrastrukturen och tillhandahålla utrustning och att förbättra tillgången till primär- och sekundärutbildning. Att förbättra utbildningssystemet med betoning på utbildet i landsbygdsområden och höja kvinnors och flickors deltagande.
- Att återställa de grundläggande infrastrukturerna och tjänsterna på hälso- och sjukvårdsområdet, höja immuniseringsgraden och förbättra tillgången för utsatta grupper, t.ex. kvinnor och barn. Att utarbeta en övergripande nationell plan för hälso- och sjukvårdssektorn och en ny, ekonomiskt överkomlig hälso- och sjukvårdspolitik grundad på primärvård, förebyggande och en erfarenhetsbaserad strategi.
- Att förbättra tillgången till dricksvatten och täckningen hos tjänster avseende avlopp, fast avfall och sanitet, särskilt i landsbygdsområden. Att utveckla nationella strategier för vattenförsörjning, sanitet och avfallshantering.
- Att utveckla reformstrategier och öka de irakiska institutionernas planerings- och övervakningskapacitet inom de sektorer som understöds.

c) Beskrivning av program

Stöd till FN:s och Världsbankens program skulle kunna övervägas inom en eller flera av följande sektorer:

- Hälso- och sjukvård.
- Utbildning.
- Vatten och sanitet.

d) Förväntade resultat

Att bidra till

- att förbättra tillhandahållandet av hälso- och sjukvårds-, utbildnings- samt vatten- och sanitetstjänster till den irakiska befolkningen, med tonvikten lagd vid att förbättra de mest utsatta och missgynnade gruppernas ställning,
- att på ett hållbart sätt öka sysselsättningen på lokal nivå inom dessa sektorer.

e) Indikatorer

- Framsteg i förhållande till utvecklingsmålen i millenniedeklarationen på områden för primärutbildning, jämställdhet mellan könen, spädbarnsdödlighet, mödrahälsa, aids och överförbara sjukdomar samt hållbar utveckling, med 2000 som referensår¹⁰.

6.2 Utkomstmöjligheter och fattigdomsminskning

a) Bakgrund och motivering

Arbetslöshet har redan visat sig vara en källa till sociala spänningar i Irak. För att den sociala stabiliteten skall kunna förbättras är det emellertid viktigt att de ekonomiska reformerna genomförs i rätt ordning, att tillräckliga insatser görs för att minska fattigdomen, att den geografiska och etniska obalansen i fördelningen av resurser åtgärdas, att säkerhetsnät skapas för de mest missgynnade och utsatta grupperna och att utkomstmöjligheterna tryggas. Iraks beroende av oljehandeln för att finansiera sina budgetutgifter gör att landet är ytterst sårbart för påverkan utifrån. För att mildra denna risk – och dess potentiella följder för den irakiska befolkningen – behövs det brådskande åtgärder för att skapa inkomstbringande verksamheter genom att de lokala samhällena görs delaktiga, genom offentliga infrastrukturprogram och genom främjande av utvecklingen av den icke-oljeproducerande delen av ekonomin. Förekomsten av tusentals ton spränganordningar och oexploderad ammunition i dåligt skick utgör en enorm risk för drabbade samhällen och utsatta grupper och ett hinder för framsteg i det fysiska återuppbyggnadsarbetet.

Genom humanitärt bistånd från ECHO har EG inriktat resurser på att skydda de mest utsatta och missgynnade grupperna omedelbart efter konflikterna 2003 och på att inleda minröjningsarbetet. År 2003 lämnades återuppbyggnadsbistånd på 8,4 miljoner euro till UNDP för inkomstgenererande verksamheter, och 2 miljoner euro kanaliserades till FN i december 2003 för ytterligare minröjningsåtgärder, inbegripet en övergripande konsekvensundersökning rörande landminor. Arbetet bör fortsätta oavbrutet under 2004 i syfte att underlätta övergången från humanitärt bistånd till återuppbyggnadsfasen och mildra risken för social instabilitet som undergräver utsikterna till politisk och ekonomisk återuppbyggnad på medellång sikt.

b) Särskilda mål

- Bättre social sammanhållning genom fattigdomsminskning och åtgärder för att tillgodose behoven hos de mest utsatta och missgynnade grupperna.
- Bättre sysselsättningsmöjligheter och hållbara alternativa inkomstkällor och utkomstmöjligheter för den irakiska befolkningen.
- Diversifiering av den irakiska ekonomin och grundande av nya företag inom den icke-oljeproducerande delen av ekonomin.
- Lindring av verkningarna av och minskning av förekomsten av landminor, andra spränganordningar och oexploderad ammunition.

---

¹⁰ I de fall då uppgifter finns att tillgå.

c) Beskrivning av program

Stöd till FN:s och Världsbankens program skulle kunna övervägas inom följande sektorer:

- Utveckling och tillämpning av sociala skyddsnet.
- Sysselsättningskapande.
- Infrastrukturer för och utveckling av landsbygden.
- Utveckling av den privata sektorn, särskilt grundande av mikroföretag.
- Minröjning.

d) Förväntade resultat

Att bidra till att

- skydda utsatta befolkningsgrupper genom att uppbyggandet av sociala skyddsnet fortsätter och vidareutvecklas,
- förbättra den geografiska jämvikten när det gäller fördelning av resurser för återuppbyggnad och av landets inhemska resurser,
- öka sysselsättningen och skapa hållbara alternativa inkomstkällor och utkomstmöjligheter,
- återställa och utvidga tillgången till småskaliga sociala och ekonomiska infrastrukturtjänster i områden som helt eller delvis består av landsbygd,
- öka den ekonomiska verksamheten i den icke-oljeproducerande delen av ekonomin,
- mildra och undanröja det hot som landminor, andra sprängningsordningar och oexploderad ammunition innebär mot lokala samhällen.

e) Indikatorer

- Beaktande av utbredningen och graden av fattigdom, i städer och på landsbygden, inbegripet den andel av den irakiska befolkningen som lever under den nationella fattigdomsgränsen (sedan denna fastställts), i samband med att landets politik utformas.
- Förbättrade uppgifter om förekomsten av landminor, andra sprängningsordningar och oexploderad ammunition och deras verkningar för den irakiska befolkningen.

6.3 Stärkande av styret, det civila samhället och de mänskliga rättigheterna

a) Bakgrund och motivering

I FN:s och Världsbankens behovsanalys fastställs som en central utvecklingsprioritering för Irak behovet av att stärka de irakiska institutionerna för ett självständigt, öppet och sunt styre. För att detta skall lyckas måste den politiska övergången och den konstitutionella processen engagera alla skikt av den irakiska befolkningen. För att de stora mängder externt gåvobistånd som utfästes för Iraks återuppbyggnad vid Madridkonferensen (33 miljarder euro) skall kunna förvaltas och den ekonomiska övergången samtidigt gå vidare krävs det en snabb och

avsevärd förstärkning av den irakiska förvaltningen för att säkerställa insyn och ansvarighet och för att bekämpa korruption.

Under 2003 bidrog EG – via mekanismen för akuta ingripanden och det europeiska initiativet för demokrati och mänskliga rättigheter – med sammanlagt 8 miljoner euro till FN:s verksamhet för främjande av den politiska processen, det civila samhället, rättvisa och mänskliga rättigheter. Ytterligare 3 miljoner euro lämnades via mekanismen för akuta ingripanden för att inleda kapacitetsuppbyggande åtgärder under Världsbankens ledning. I avvaktan på ett beslut om vilken roll FN skall spela i den politiska processen har dessa 8 miljoner euro ännu inte helt betalats ut. Ytterligare insatser under 2004 skulle signalera ett fortsatt stöd från EU:s sida för FN:s roll i den politiska processen, inbegripet i samband med eventuella val, medföra att resurser tillhandahålls för den förväntade utvidgningen av FN:s verksamheter efter juni och göra det möjligt att utvidga arbetet för kapacitetsuppbyggnad inom en rad olika sektorer till stöd för fysisk och institutionell återuppbyggnad.

b) Särskilda mål

- En politisk övergångsprocess som godkänns av alla skikt inom den irakiska befolkningen.
- Starkare statliga och icke-statliga aktörer som bidrar till skapandet av ett öppet, dynamiskt och demokratiskt samhälle i Irak, med beaktande av de mänskliga rättigheterna, jämställdhetsaspekter, barnens rättigheter och skydd, medierna och en hållbar utveckling.
- En irakisk förvaltning med förmåga att styra, förvalta och övervaka offentliga resurser och biståndsmedel.

c) Beskrivning av program

Stöd till FN:s och Världsbankens program eller stöd genom riktade bilaterala instrument skulle kunna övervägas inom följande sektorer:

- Nationella och lokala institutioner för ett representativt styre, inbegripet hjälp att anordna val.
- Det civila samhället och medierna.
- Rättsväsendet och övergångsmekanismer avseende detta.
- Mänskliga rättigheter.
- Utbildning, tekniskt bistånd och politisk rådgivning till centrala och lokala myndigheter rörande principer och metoder för ett gott styre.

Om säkerhetsläget medger skulle bilaterala program kunna utarbetas för att på Iraks begäran ge expertrådgivning på områden där EU har en komparativ fördel, nämligen handelspolitik, tullfrågor och regional integration.

d) Förväntade resultat

Att bidra till att

- inrätta en övergångsförvaltning i Irak under 2004,

- stärka det civila samhället, rättsväsendet, medierna och de mänskliga rättigheterna,
- förbättra Iraks förmåga när det gäller finansförvaltning, förmögenhetsförvaltning, upphandling och projektledning på central och lokal nivå.

e) Indikatorer

- Fortsätta framsteg i den politiska och konstitutionella övergång som krävs för att trovärdiga val skall kunna hållas.
- Kurser för tjänstemän vid irakiska fackministerier och lokala myndigheter.

6.4 Villkor, risker, antaganden

I biståndsprogrammet förutsätts det att följande risker kan övervinnas på ett effektivt sätt:

- Ett säkerhetsläge som lägger hinder i vägen för utarbetandet och genomförandet av program och projekt.
- Den rådande begränsade förmågan hos den irakiska förvaltningen att under 2004 fastställa prioriteringar för de olika sektorerna, genomföra program, samordna genomförandet av program som leds utifrån och utveckla strategier på medellång sikt.

Det förutsätts också att

- graden av genomförande av program i Irak kommer att vara beroende av i vilken utsträckning de genomförande partnererna kan etablera en operativ närvaro i landet,
- de nya irakiska myndigheterna kommer att vilja underlätta program och projekt och välkomna eller åtminstone godta EU:s deltagande i en given sektor,
- de löpande kostnaderna för sektorsprogrammen kommer att tas med i kommande irakiska statsbudgetar.

6.5 Budgeten för 2004

Den totala budgeten för Irak 2004 uppgår till 160 miljoner euro¹¹ under rubrik IV budgetpost 19 08 07 "Stöd till återanpassning och återuppbyggnad i Irak". I de vägledande anslagen nedan har beaktats stöd som givits för motsvarande mål 2003 (se bilaga 1) och FN:s och Världsbankens begäran om gåvofinansiering inom ramen för arbetsprogrammen för 2004. Anslagen innebär ingen bedömning av vilken betydelse varje enskild prioritering har för återuppbyggnaden av Irak.

---

¹¹ Det kan under 2004 bli nödvändigt att överväga ytterligare humanitärt bistånd och eventuellt användning av kompletterande instrument inom ramen för EU:s budget, t.ex. stöd till befolkningsgrupper som har tvingats lämna sin hembygd, minröjning, livsmedelsbistånd/tryggad livsmedelsförsörjning eller ytterligare relevanta tematiska eller övergripande budgetposter.

Tabell 4: Vägledande anslag per mål (2004)

Prioritering	miljoner euro
Att återställa och stärka tillhandahållandet av grundläggande samhällstjänster	90
Att förbättra utkomstmöjligheterna och minska fattigdomen	60
Att stärka styret, det civila samhället och de mänskliga rättigheterna	10
TOTALT	160
Humanitärt bistånd	24
Europeiska initiativet för demokrati och mänskliga rättigheter	p.m.

Bilaga 1: Översikt över allt bistånd från EG (humanitärt bistånd och återuppbyggnadsstöd) till Irak 2003 per insatsområde och budgetpost

Insatsområde	2003 (miljoner euro)
Omedelbar katastrofhjälp	8
Minröjning	9,89
Hälso- och sjukvård, utbildning, vatten och sanitet, utsatta befolkningsgrupper (däribland internflyktingar), livsmedelsbistånd	101,99
Styret och den politiska processen	11
Stöd till humanitära partner i fråga om säkerhet, samordning och tekniskt bistånd; humanitär reserv	8,26
Totalt	139,14¹²

Budgetpost	2003 (miljoner euro)
Budgetreserv för akut bistånd (23 02 01/B7-2 1 0)	79
ECHO (23 02 01/B7-210)	21
Andra åtgärder till förmån för utvecklingsländer i Mellanöstern (19 08 06/B7-432)	29
Mekanism för akuta ingripanden (19 02 05/B7 6 7 1)	8
Utveckling och befästande av demokratin och rättsstaten – Respekt för mänskliga rättigheter och grundläggande friheter (19 04 03/ B7-7 0 1 0)	3
Gemenskapens deltagande i åtgärder rörande antipersonella minor (truppminor) (19 02 04/ B7-6 6 1)	2
Totalt	142

¹² Skillnaden mellan de samlade åtagandena och utbetalningarna 2003 förklaras av att vissa humanitära projekt avslutats i förtid av säkerhetsskäl, vilket lett till att en del av de medel på 100 miljoner euro som ursprungligen förutsågs av ECHO har frigjorts.

Bilaga 2: Översikt över de utfästelser som gjordes vid givarkonferensen i Madrid¹³**Översikt per givare**

Tabell

i miljoner US-dollar

Givare	2004	2005-2007	Ej fördelat på år	Totalt
Länder	569,59	758,62	25 118,50	26 446,71
Australien	45,59	0,00	0,00	45,59
Österrike	1,94	3,53	0,00	5,48
Belgien	5,89	0,00	0,00	5,89
Bulgarien	0,64	0,00	0,00	0,64
Kanada	0,00	0,00	187,47	187,47
Kina	0,00	0,00	25,00	25,00
Cypern	0,00	0,00	0,12	0,12
Tjeckien	7,33	7,33	0,00	14,66
Danmark	26,95	0,00	0,00	26,95
Estland	0,08	0,00	0,00	0,08
Finland	5,89	0,00	0,00	5,89
Grekland	0,00	0,00	3,53	3,53
Ungern	1,24	0,00	0,00	1,24
Indien	10,00	0,00	0,00	10,00
Iran	5,00	0,00	0,00	5,00
Irland	3,53	0,00	0,00	3,53
Island	1,50	1,00	0,00	2,50
Italien	0,00	0,00	235,62	235,62
Japan	0,00	0,00	4 914,00	4 914,00
Korea	0,00	0,00	200,00	200,00
Kuwait	0,00	0,00	500,00	500,00
Luxemburg	1,18	1,18	0,00	2,36
Malta	0,00	0,00	0,27	0,27
Nederländerna	9,42	0,00	0,00	9,42
Nya Zeeland	3,35	0,00	0,00	3,35
Norge	4,29	8,58	0,00	12,87
Oman	0,00	0,00	3,00	3,00
Pakistan	0,00	0,00	2,50	2,50
Qatar	0,00	0,00	100,00	100,00
Saudiarabien	120,00	380,00	0,00	500,00
Slovenien	0,27	0,15	0,00	0,42
Spanien	80,00	140,00	0,00	220,00
Sri Lanka	0,00	0,00	0,00	0,00
Sverige	0,00	0,00	33,00	33,00
Turkiet	0,00	0,00	50,00	50,00
Förenade Arabemiraten	0,00	0,00	215,00	215,00
Förenade kungariket	235,48	216,85	0,00	452,33
Förenta staterna	0,00	0,00	18 649,00	18 649,00

¹³

Källa världsbanken

Europeiska gemenskapen	235,62	0,00	0,00	235,62
EG + EU-medlemsstater + anslutande länder	614,83	369,04	272,54	1 256,41
Internationella finansiella institut	1 350,00	4 200,00–7 900,00	0,00	5 550,00–9 250,00
IMF	850,00	1 700,00–3 400,00	0,00	2 550,00–4 250,00
Världsbanken	500,00	2 500,00–4 500,00	0,00	3 000,00–5 000,00
Totalt	2 155,21	4 958,62–8 658,62	25 118,50	32 232,33–35 932,33

Denna tabell innehåller en översikt över de utfästelser som gjordes vid den internationella givarkonferensen för Irak i Madrid, Spanien den 23–24 oktober 2003.

Att göra en utfästelse innebär att visa sin avsikt att framskaffa medel till ett uppskattat belopp.

Källa för alla växelkurser: IMF:s växelkurser i särskilda dragningsrätter (SDR) den 24 oktober 2003.

I beloppen ingår inte fastställt humanitärt bistånd (totalt 115,17 miljoner US-dollar).

I beloppen ingår inte exportkrediter och exportgarantier: Österrike 11,78 miljoner US-dollar, Saudiarabien 500 miljoner US-dollar och Danmark 154,54 miljoner US-dollar.

Världsbanken och IMF angav intervall för sitt bistånd.

De flesta givare kunde inte ange typ av gåvobistånd vid givarkonferensen.

Belopp som inte specificerats som gåvobistånd eller lån: 235,62 miljoner US-dollar från Italien och 100 miljoner US-dollar från Qatar.

Många givare kunde inte fördela beloppen på år.

Utöver beloppen i tabellen gjorde Norge utfästelser för upp till 30 miljoner norska kronor från NORAD:s globala instrument för företagsfrämjande.

Utöver beloppen i tabellen gjorde Iran en utfästelse om ett ekonomiskt stödpaket till ett uppskattat värde av 1 495 miljoner US-dollar, vilket omfattar krediter, restaurering av religiösa monument, turism och pilgrimsfärder, tekniskt bistånd och rådgivning, handelssamarbete, investeringar, marknadstillträde och humanitärt bistånd.

Japans bistånd på 4 914 miljoner US-dollar består av dels gåvobistånd på 1 414 miljoner US-dollar för Iraks omedelbara behov av återuppbyggnadsstöd inom ramen för det japanska åtagandet, vilket i huvudsak motsvarar det behov av återuppbyggnadsstöd som uppskattats för 2004, dels bistånd på upp till 3 500 miljoner US-dollar huvudsakligen i form av lån i yen på förmånliga villkor, vilket i huvudsak motsvarar behovet av återuppbyggnadsstöd på medellång sikt för perioden ungefär fram till och med 2007, med beaktande av situationen i Irak bland annat när det gäller säkerhet, framsteg i den politiska processen, framsteg med återuppbyggnadsprojekt, ansatser för att lösa problemet med skulder, överläggning inom det internationella samfundet etc.

Följande länder erbjöd bistånd in natura: Bahrain, Chile, Egypten, Tyskland, Jordanien, Lettland, Mexiko, Polen, Filippinerna, Portugal, Slovakien, Sri Lanka, Schweiz, Thailand, Tunisien, Vietnam.

Förenta staterna gjorde utfästelser om 20,3 miljarder US-dollar vid givarkonferensen, med förbehåll för kongressens godkännande. Den amerikanska kongressen godkände senare 18,6 miljarder US-dollar i gåvobistånd för säkerhets- och återuppbyggnadsbehov